

ПРОТОКОЛ

София, 08.12.2021 г.

от Обществено обсъждане

на проект на решение относно определяне на пределна цена за сключване на сделки на пазара на балансираща енергия

Днес, 08.12.2021 г. от 10:01 ч. в сградата на Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР, Комисията) се проведе обществено обсъждане на Комисията в състав „Енергетика“, ръководено от председателя доц. д-р Иван Н. Иванов.

На общественото обсъждане присъстваха членовете на Комисията Георги Добрев, Ремзи Осман, Александър Йорданов, Владко Владимиров, Георги Златев, Евгения Харитоновна и главният секретар Росица Тоткова (без право на глас).

На общественото обсъждане присъства П. Младеновски – директор на дирекция „Електроенергетика и топлоенергетика“.

Чрез съобщение на интернет страницата на Комисията, съгласно решение на КЕВР по Протокол № 282/06.12.2021 г., т. 1, за участие в общественото обсъждане на проект на решение относно определяне на пределна цена за сключване на сделки на пазара на балансираща енергия са поканени заинтересовани лица по смисъла на чл. 14, ал. 2 от Закона за енергетиката - държавни органи, браншови организации, енергийни предприятия, клиенти и организации на потребители.

Проектът на решение относно определяне на пределна цена за сключване на сделки на пазара на балансираща енергия е изготвени от работна група в състав: Пламен Младеновски, Елена Маринова, Милен Трифонов, Юлиан Стоянов, Петя Андонова, Радостина Методиева, Силвия Петрова, Радослав Райков.

На основание чл. 6а, ал.1 от Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г., и за преодоляване на последиците, решение на КЕВР по Протокол № 175 от 05.08.2020 г., т. 8, Комисията за енергийно и водно регулиране ограничава движението на хора и социалните контакти в сградата на регулатора и приоритетно въвежда дистанционно предоставяне на административни услуги и консултации за гражданите.

Предвид това, Комисията за енергийно и водно регулиране е поканила заинтересованите страни по смисъла на чл. 14, ал. 2 от Закона за енергетиката за дистанционно участие в общественото обсъждане чрез писмени въпроси и изказвания (изпращани на имейл на служител на Комисията до 16.00 часа на 07.12.2021г.) и чрез програмата за съобщения Skype, за което е необходимо да се заяви участие в срок до 16:00 часа на 07.12.2021 г.

С писмо на КЕВР с изх. № Е-13-12-16/06.12.2021 г. като заинтересовани лица за дистанционно участие са поканени: „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД, „Национална електрическа компания“ ЕАД, ТЕЦ „Марица Изток 2“ ЕАД, ТЕЦ „Бобов дол“ ЕАД и „ТЕЦ Варна“ ЕАД.

„Електроенергиен системен оператор“ ЕАД, ТЕЦ „Марица Изток 2“ ЕАД, ТЕЦ „Бобов дол“ ЕАД и „ТЕЦ Варна“ ЕАД не са заявили желание за дистанционно участие в обществено обсъждане.

Участие в общественото обсъждане чрез програмата за съобщения Skype са заявили:

- г-н Венцислав Марков – ръководител на управление в „Национална електрическа компания“ ЕАД;
- г-жа Миглена Стоилова – представител на Българска ветроенергийна асоциация;
- г-жа Десислава Русева – директор на дирекция „Регулаторно управление“ в „Енерго-Про Енергийни услуги“ ЕАД.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

За участие в общественото обсъждане, от всички до които Комисията е отправила покана за участие, са се отзовали: „Национална електрическа компания“ ЕАД, като становището на компанията ще изрази г-н Венцислав Марков – ръководител на управление; Българска ветроенергийна асоциация – становището ще изрази г-жа Миглена Стоилова; „Енерго-Про Енергийни услуги“ ЕАД – становището ще изрази г-жа Десислава Русева – директор на дирекция „Регулаторно управление“. В същия ред ще покана да вземат думата заявените участници. Започваме с г-н Венцислав Марков – ръководител на управление в НЕК ЕАД. Моля, връзка с г-н Марков!

Служител от КЕВР потърси г-н Венцислав Марков – ръководител на управление в „Национална електрическа компания“ ЕАД, за видео разговор чрез програмата за съобщения Skype.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Здравейте, г-н Марков. Моля Ви, Вие знаете процедурата, да представите становището на НЕК ЕАД относно проекта на решение за определяне на пределна цена за сключване на сделки на пазара на балансираща енергия. Слушаме Ви!

Венцислав Марков – ръководител на управление в „Национална електрическа компания“ ЕАД:

НЕК ЕАД се запознахме с проекта на решение за пределна цена за определяне на цените за регулиране нагоре или регулиране надолу през 2022 г. и нашето становище ще представим писмено. Тук ще отбележа някои по-съществени моменти. Първото (за което и

друг път сме казвали на тези обществени обсъждания) е, че при наличието на пазар за предоставяне на услуги и резерв смятаме, че тази цена се явява като ненужна вече за определяне, тъй като ЕСО ЕАД (на база на тръжни процедури) определя един приоритетен списък на участниците и съответно всеки участник приема своята пазарна позиция - дали да бъде с висока, или ниска цена и дали да бъде съответно активиран, или не. Тъй като целта на всеки участник е предоставяйки резерв да бъде активиран, не е нормално да участва с неатраktivни цени и затова мисля, че пределните цени вече изгубиха своя смисъл, но тъй като все пак разглеждаме проекта на решение за определяне на пределни цени по същество ще кажа и по него нещо. При определяне на пределната цена за регулиране нагоре и надбавката от плюс 100 лв., смятаме, че през последните години, когато се прилага тази надбавка има своя смисъл и тя отразява пазарните реалности, така че приемаме, че тя е действаща нормално. За регулиране надолу са нашите съществени забележки. Те дори не бяха и съществени забележки, когато беше цената нула. Тогава основно това се отнасяше до регулирането на ПАВЕЦ, който не беше в равнопоставено положение с другите участници. Сега при формиране на цена 30% от пазарната това още повече има изразено негативно влияние, но тук се появява и още един нов проблем. Това е цената, която може да се получи за регулиране надолу. При една висока цена на борсата 3% може да се яви цена, която да е над цената по която НЕК ЕАД (като обществен доставчик) продава енергията на регулиран пазар. В една хипотетична ситуация, в която НЕК ЕАД не е участвало въобще на свободния пазар и има продажба на регулиран пазар на цена 108 лв. и примерно цена 600 лв. на борсата, ще трябва НЕК ЕАД да върне на ЕСО ЕАД 180 лв., при положение, че в този момент той ще получи от крайния снабдител 100 лв., което е абсолютно недопустимо – да има участник, който да плаща повече затова, че работи или затова, че не работи. Не знам как да го кажа този случай. Ще помоля Комисията сериозно да помисли върху този проблем, който за нас ще бъде... Също така за нас и самият пример, с който се определят 30% и защо са 30% не ни стана напълно ясен. Защо да не бъдат 10% или друг процент? Ще поискаме и малко разяснения в тази насока и принципно ще предоставим, както казах, това наше становище в определения от Вас срок.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Благодаря Ви, г-н Марков! Благодаря за професионално изказаното мнение. Първо, наистина това, което Вие го заявихте в края на Вашето изказване – разполагате с две седмици, в които да представите становището, както и Вас, както и останалите участници, ще посъветвам да представите становищата колкото може по-рано, за да бъдат задълбочено разгледани от работната група, преди да се стигне до окончателното приемане на пределните цени за сключване на сделки на пазара на балансираща енергия. Това, което Вие заявихте... виждам, че ръководителят на работната група, г-н Младеновски, си водеше бележки. Останете да проследите заседанието до края. Може би г-н Младеновски ще вземе думата в края на заседанието. Благодаря Ви още веднъж и успешен ден Ви желая!

Венцислав Марков – ръководител на управление в „Национална електрическа компания“ ЕАД:

Благодаря! И на Вас!

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Преминаваме към втория участник. Моля, връзка с г-жа Миглена Стоилова, която ще представи становището на Българската ветроенергийна асоциация.

Служител от КЕВР потърси г-жа Миглена Стоилова – представител на Българска ветроенергийна асоциация, за видео разговор чрез програмата за съобщения

Skype.

Миглена Стоилова – представител на Българска ветроенергийна асоциация:
Здравейте! Чуваме ли се?

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Да, ние Ви чуваме. Не Ви виждаме, но Ви чуваме.

Миглена Стоилова – представител на Българска ветроенергийна асоциация:

Българската ветроенергийна асоциация се запозна с проекта на решение. Действително цената за регулиране надолу, определена като процент от цената „Ден напред“, е стъпка в правилната според нас посока, тъй като неведнъж сме изразявали мнение, че нулева цена по-скоро определя високи разходи за балансиране. С оглед на нашето искане за по-справедлива цена за балансиране и за стимулиране на коректното поведение от страна на пазарните участници, смятаме, че цената за регулиране нагоре и надолу следва да бъде равно отдалечена от цената на пазар „Ден напред“. От друга страна, ако вървим в посока на въвеждане на 15-минутен период на сетълмент, смятаме, че следва да се въведе и единна цена за балансиране в съответствие с регламента. Най-общо това е нашето становище по темата. Ние ще входираме по-детайлно становище писмено и в определения срок.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Благодаря Ви, г-жо Стоилова. Ще очакваме и Вашето писмено становище. Що се касае до 15-минутния сетълмент – той още не е въведен, но очевидно когато се въведе ще последва и промяна, за която Вие самата казахте. Успешен ден Ви желая!

Миглена Стоилова – представител на Българска ветроенергийна асоциация:
Благодаря!

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Преминаваме, колеги, към третия участник в днешното обществено обсъждане. Това е г-жа Десислава Русева – директор на дирекция „Регулаторно управление“ в „Енерго-Про Енергийни услуги“ ЕАД.

Служител от КЕВР потърси г-жа Десислава Русева – директор на дирекция „Регулаторно управление“ в „Енерго-Про Енергийни услуги“ ЕАД, за видео разговор чрез програмата за съобщения Skype.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Здравейте, г-жо Русева!

Десислава Русева – директор на дирекция „Регулаторно управление“ в „Енерго-Про Енергийни услуги“ ЕАД:

Здравейте, г-н Председател, уважаеми членове на Комисията! Днес бих искала да изразя становище от името на „Енерго-Про Енергийни услуги“ ЕАД. Ние се запознахме подробно с доклада и с решението за определяне на пределна цена за сключване на сделки на пазара на балансираща енергия. Оценяваме позитивно обвързването на пределната цена за сключване на сделки на този пазар за услугата регулиране надолу с постигнатите цени на пазар „Ден напред“. Ние се надяваме, че тази стъпка ще доведе до оптимизиране на разходите за балансиране на пазарните участници и подкрепяме този подход на регулатора. Благодаря Ви за Вниманието!

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

И аз Ви благодаря за положителната оценка, г-жо Русева! Ако останете да проследите до края нашето заседание, след малко ще чуете и становището на работната група по повдигнатите от Вас и от другите участници въпроси. Пожелаваме Ви успешен ден от името на Комисията!

Десислава Русева – директор на дирекция „Регулаторно управление“ в „Енерго-Про Енергийни услуги“ ЕАД:

Благодаря!

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Колеги, с това изчерпахме списъка на заявилите участие в общественото обсъждане. Сега се обръщам към работната група, всъщност към нейния председател – г-н Младеновски. Желаете ли да вземете отношение към изразените становища? Заповядайте!

П. Младеновски - директор на дирекция „Електроенергетика и топлоенергетика“:

Уважаеми г-н Председател, уважаеми членове на Комисията, аз подробно ще се спра на всяко едно от изразените становища. Първо, по трите точки на НЕК ЕАД. По отношение на нуждата за определяне на подобна цена. Първо, трябва да се знае, че това е законово задължение на Комисията, тъй като Комисията следва да го изпълнява ежегодно. Второ, аз не съм съгласен, че не е нужно да се определя подобна цена, тъй като пазарът урегулира тази цена. Всички, които са запознати с начина, по който се регулира системата знаем, че винаги (почти винаги) тази цена се клирва накрая с енергия от НЕК ЕАД, т. е. с цената, определена от НЕК ЕАД и в тази връзка, заради наличието на големи регулиращи мощности, каквито са ВЕЦ-те на дружеството, определящи цената. Т.нар. market maker на този пазар е именно Националната електрическа компания.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Точно така!

П. Младеновски - директор на дирекция „Електроенергетика и топлоенергетика“:

Предвид факта, че винаги Националната електрическа компания ЕАД предлага цена за регулиране от 0,00 лв., тъй като без нея няма как да се случи регулирането на системата, а винаги (почти винаги) повечето часове цената се клирва на нула лв. и съответно цената за излишък би следвало да е нула, за всички пазарни участници. Единствената причина тя да не нула е служебната цена от 30 лв., прилагана от ЕСО ЕАД, която е във връзка с акт на КЕВР. В тази връзка, ако нямаше тази служебна цена, цената за излишък щеше да бъде нула в 90 – 95% от часовете. Ако няма такава цена, в случая пределна, определена от Комисията, най-вероятно Националната електрическа компания ЕАД ще се изкуши да дава и отрицателни цени. Свидетели на това бяхме след като стартира балансиращият пазар, така че моето мнение е, че действително подобни пределни цени към настоящият момент, поради липса на конкуренция, са необходими. По отношение на изказаното, че е възможно цената за регулиране надолу да бъде по-висока, отколкото регулираната цена на НЕК ЕАД. Това е основателно възражение на компанията и в периода на общественото обсъждане би следвало да се измисли начин, по който този проблем да се реши.

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

До приемане на официалното решение...

П. Младеновски - директор на дирекция „Електроенергетика и топлоенергетика“:

Все пак трябва да потърсим мнението на Електроенергийния системен оператор ЕАД: дали системата позволява лимитиране по някакъв начин на цената, когато тя е над определена стойност, т.е. да е 30%, но когато се прилага за ВЕЦ-те на НЕК ЕАД, които са на обществения доставчик на регулирания пазар, тогава би следвало да е по-ниска, тъй като действително е несправедливо (когато имаме график за изпълнение за регулиран пазар) общественият доставчик да връща повече отколкото е взел от продажбата на енергия по график, но това е. Няма как, ние се опитваме все пак да въведем някакъв свободен пазар, да въведем регламентите на Европейската комисия, да изпълним техните предписания, но това няма как да се случи, когато имаме един такъв хибриден модел в България, а именно: от едната страна стои регулираният, от другата свободният пазар и няма как процесите да се развиват нормално, докато това все още съществува. Това е пречка не само в случая за тези цени на балансиращия пазар, а и за редица други реформи, които се опитвахме да въведем. По отношение на въпроса, защо е 30%, а не по-нисък или по-висок. Действително логиката е, че трябва да е по-висок, тъй като, както каза представителят на Българската ветроенергийна асоциация, двете цени би следвало да са равно отдалечени, но това е при настоящата ситуация. При една по ниска цена на пазара „Ден напред“, това увеличение, това равно отдалечаване би следвало да се постигне, така че все пак тези цени ще важат за едногодишен период и ние не можем да се съобразяваме само и единствено с постигнатите към настоящия момент цени, така че по-скоро този процент би следвало да е (както казах) по-висок, а не по-нисък. Все пак, както казах и участниците – това е една стъпка напред. Това е първата стъпка. Би следвало по този начин да поработи пазарът, поне една година, за да можем да анализираме реалните резултати, а не само от симулации и тогава Комисията да реши как да процедира по-нататък. Ще кажа нещо и за 15-минутния интервал. Действително, както казах и както съм казвал не веднъж, след въвеждането му следва да се въведе единна цена за небаланси, която да е равно отдалечена, но това въвеждане ще се случи най-рано през средата на следващата година, като това е оптимистичният вариант. За мен е по-скоро през края на следващата година. Благодаря!

Доц. д-р Иван Н. Иванов:

Благодаря Ви, г-н Младеновски! Надявам се, че участниците в общественото обсъждане чуха Вашето становище по зададените от тях въпроси и изразени мнения. Колеги, Вие имате ли въпроси или изказвания? Не виждам! В такъв случай, преди да закрия общественото обсъждане, насрочвам закритото заседание, на което Комисията ще се произнесе с решение за определяне на пределна цена за сключване на сделки на пазара на балансираща енергия, на 30.12.2021 г. Отново припомням, че както участниците в днешното обществено обсъждане, така и всички други заинтересовани лица, не в юридическия смисъл, но просто, които имат становище по обсъждания документ, могат да представят своите писмени становища в 14 - дневен срок, считано от днес, като отправям настойчива молба да бъдат представени по-рано, за да може Комисията (специално работната група) да се запознае със становищата и да ги отрази адекватно, защото във втората половина на м. декември Комисията ще бъде изключително претоварена - не само с този документ, но и с докладите, придружени с решения относно ценовите решения от 01.01.2022 г. Настойчиво моля по-бързо да бъдат представени становищата в Комисията. Колеги, закривам заседанието в 10:20 часа. Благодаря!

Приложение:

1. Писмо на КЕВР с изх. № Е-13-12-16/06.12.2021 г. - покана до заинтересованите лица относно проект на решение относно определяне на пределна цена за сключване на сделки на пазара на балансираща енергия

ЧЛЕНОВЕ НА КЕВР:

.....
Г. Добрев

.....
Р. Осман

.....
А. Йорданов

.....
В. Владимиров

.....
Г. Златев

.....
Е. Харитонова

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ДОЦ. Д-Р ИВАН Н.ИВАНОВ

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР:

Р. ТОТКОВА

Протоколирал:

Н. Косев - главен експерт